כב כִּי אִם־שָׁמֹר תִּשְׁמְרוּן אֶת־כָּל־
הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם לַעֲשֹׂתָהּ לְאַהֲבָה
כג אֶת־יהוה אֱלֹהֵיכֶם לָלֶכֶת בְּכָל־דְּרָכָיו וּלְדָבְקָה־בוֹ: וְהוֹרִישׁ
יהוה אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלִּפְנֵיכֶם וִירִשְׁתֶּם גּוֹיִם גְּדֹלִים
כד וַעֲצֻמִים מִכֶּם: כָּל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף־רַגְלְכֶם בּוֹ לָכֶם
יִהְיֶה מִן־הַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן מִן־הַנָּהָר נְהַר־פְּרָת וְעַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן
כה יִהְיֶה גְּבֻלְכֶם: לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפְנֵיכֶם פַּחְדְּכֶם וּמוֹרַאֲכֶם יִתֵּן
יהוה אֱלֹהֵיכֶם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּדְרְכוּ־בָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
כו לָכֶם: רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה
כז וּקְלָלָה: אֶת־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יהוה אֱלֹהֵיכֶם
כח אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם: וְהַקְּלָלָה אִם־לֹא תִשְׁמְעוּ
אֶל־מִצְוֹת יהוה אֱלֹהֵיכֶם וְסַרְתֶּם מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לָלֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־
כט יְדַעְתֶּם: וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ יהוה אֱלֹהֶיךָ אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנָתַתָּה אֶת־הַבְּרָכָה
ל עַל־הַר גְּרִזִים וְאֶת־הַקְּלָלָה עַל־הַר עֵיבָל: הֲלֹא־הֵמָּה בְּעֵבֶר
הַיַּרְדֵּן אַחֲרֵי דֶרֶךְ מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ בְּאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּעֲרָבָה
לא מוּל הַגִּלְגָּל אֵצֶל אֵלוֹנֵי מֹרֶה: כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן
לָבֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יהוה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם וִירִשְׁתֶּם
לב אֹתָהּ וִישַׁבְתֶּם בָּהּ: וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַחֻקִּים וְאֶת־
הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם: אֵלֶּה הַחֻקִּים
וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יהוה
אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ לִרְשְׁתָּהּ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר־אַתֶּם חַיִּים עַל־
ב הָאֲדָמָה: אַבֵּד תְּאַבְּדוּן אֶת־כָּל־הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ־שָׁם
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים אֹתָם אֶת־אֱלֹהֵיהֶם עַל־הֶהָרִים
ג הָרָמִים וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן: וְנִתַּצְתֶּם אֶת־
מִזְבְּחֹתָם וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת־מַצֵּבֹתָם וַאֲשֵׁרִיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ
וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תְּגַדְּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת־שְׁמָם מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא:
ד לֹא־תַעֲשׂוּן כֵּן לַיהוה אֱלֹהֵיכֶם: כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר
יהוה אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל־שִׁבְטֵיכֶם לָשׂוּם אֶת־שְׁמוֹ שָׁם לִשְׁכְּנוֹ
ה תִּדְרְשׁוּ וּבָאתָ שָּׁמָּה: וַהֲבֵאתֶם שָׁמָּה עֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם וְאֵת
מַעְשְׂרֹתֵיכֶם וְאֵת תְּרוּמַת יְדֵכֶם וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם וּבְכֹרֹת
ו בְּקַרְכֶם וְצֹאנְכֶם: וַאֲכַלְתֶּם שָׁם לִפְנֵי יהוה אֱלֹהֵיכֶם וּשְׂמַחְתֶּם
בְּכֹל מִשְׁלַח יֶדְכֶם אַתֶּם וּבָתֵּיכֶם אֲשֶׁר בֵּרַכְךָ יהוה אֱלֹהֶיךָ:
ז בָּנִים אַתֶּם לַיהוה אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגֹּדְדוּ
ח וְלֹא־תָשִׂימוּ קָרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לָמֵת: כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה
לַיהוה אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר יהוה לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכֹּל
ט הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה: מקץ שבע שנים תעשה שמטה:
וזה דבר השמטה שמוט כל־בעל משה ידו אשר ישה ברעהו
לֹא־יִגֹּשׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאֶת־אָחִיו כִּי־קָרָא שְׁמִטָּה לַיהוה:
יא כִּי־יִהְיֶה בְךָ אֶבְיוֹן מֵאַחַד
אַחֶיךָ בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ בְּאַרְצְךָ אֲשֶׁר־יהוה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא
תְאַמֵּץ אֶת־לְבָבְךָ וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת־יָדְךָ מֵאָחִיךָ הָאֶבְיוֹן: כִּי־
יב פָתֹחַ תִּפְתַּח אֶת־יָדְךָ לוֹ וְהַעֲבֵט תַּעֲבִיטֶנּוּ דֵּי מַחְסֹרוֹ אֲשֶׁר
יג יֶחְסַר לוֹ: הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־יִהְיֶה דָבָר עִם־לְבָבְךָ בְלִיַּעַל לֵאמֹר
קָרְבָה שְׁנַת הַשֶּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרָעָה עֵינְךָ בְּאָחִיךָ הָאֶבְיוֹן
יד וְלֹא תִתֵּן לוֹ וְקָרָא עָלֶיךָ אֶל־יהוה וְהָיָה בְךָ חֵטְא: נָתוֹן תִּתֵּן
לוֹ וְלֹא־יֵרַע לְבָבְךָ בְּתִתְּךָ לוֹ כִּי בִגְלַל הַדָּבָר הַזֶּה יְבָרֶכְךָ יהוה
טו אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מַעֲשֶׂךָ וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ: כִּי לֹא־יֶחְדַּל אֶבְיוֹן
מִקֶּרֶב הָאָרֶץ עַל־כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לֵאמֹר פָּתֹחַ תִּפְתַּח אֶת־
טז יָדְךָ לְאָחִיךָ לַעֲנִיֶּךָ וּלְאֶבְיֹנְךָ בְּאַרְצֶךָ:

1. מעני קרוים פ' יק' א'

כי אם שמור תשמרון שמא תאמר הריני למד את החמורה ומניח את הקלה, ת"ל "כי לא דבר רק הוא ממכם, רבר שאתם אומרים רק ממכם, הוא חייכם. שמא תאמר (למד הלכות דיינים) [למדתי הלכות די לין], ת"ל (מצוה) [כל] המצוה, כל המצוה למד מדרש הלכות ואגדות. וכה"א "כי לא על הלחם לבדו זה מדרש. כי על כל מוצא פי ה' אלו הלכות ואגדות,

4. מקרים רבה מקרים לשון ג'

כי ירחיב ה'
אֱלֹהֶיךָ. אֶפְשַׁר שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא מַרְחִיב אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
אָמַר ר' יִצְחָק הַמְּגֻלָּה הַזֹּאת אֵין
אָדָם יוֹדֵעַ כַּמָּה אָרְכָּהּ וְכַמָּה
רָחְבָּהּ, כְּשֶׁהִיא נִפְתַּחַת הִיא מוֹדַעַת
כַּמָּה הִיא. כָּךְ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כָּל
רַבָּהּ הָרִים וּגְבָעוֹת, מִנַּיִן שֶׁנֶּאֱמַר
(דברים יא יא-יב) וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם
עוֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ הָרִים
וּבְקָעוֹת לְמִטַּר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתֶּה מָיִם
אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דּוֹרֵשׁ אוֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ
מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. כְּשֶׁנִּשְׁרָה אוֹתָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִנַּיִן שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה
מ ד) כָּל גַּיְא יִנָּשֵׂא וְכָל הַר וְגִבְעָה יִשְׁפָּלוּ וְהָיָה הֶעָקֹב לְמִישׁוֹר וְהָרְכָסִים לִבְקָעָה. אוֹתָהּ
שָׁעָה הִיא מוֹדַעַת מָה הִיא. דָּבָר אַחֵר, כִּי יִדְרֹשׁ. רַבָּנָן אָמְרֵי מִדְּבַר בִּירוּשָׁלַיִם. מִי יָכוֹל
לִרְאוֹת שְׁלוּחָהּ שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, כְּשֶׁיִּדְרְשֵׁהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אָמַר ר' שִׁמְעוֹן בַּר נַחְמָן
לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְמְדִינָה וכו'. (מלאכי ג, ו) וְעָרְבָה לַה' מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַיִם כִּימֵי
עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת. (שם ג כג-כד) הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם
הַ״גָּדוֹל וְהַנּוֹרָא וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם פֶּן אָבוֹא וְהִכִּיתִי אֶת
הָאָרֶץ חֵרֶם. (שם ג א) הִנְנִי שֹׁלֵחַ מַלְאָכִי וּפִנָּה דֶרֶךְ לְפָנָי וּפִתְאֹם יָבוֹא אֶל הֵיכָלוֹ הָאָדוֹן
אֲשֶׁר אַתֶּם מְבַקְּשִׁים וּמַלְאַךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר אַתֶּם חֵפְצִים הִנֵּה בָא אָמַר ה' צְבָאוֹת. (ויקרא א,
טו-יז) לָכֵן כֹּה אָמַר ה' שַׁבְתִּי לִירוּשָׁלִַיִם בְּרַחֲמִים בֵּיתִי יִבָּנֶה בָהּ נְאֻם ה' צְבָאוֹת וְקָו
יִנָּטֶה עַל יְרוּשָׁלִַיִם עוֹד קְרָא לֵאמֹר כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת עוֹד תְּפוּצֶנָה עָרַי מִטּוֹב וְנִחַם
ה' עוֹד אֶת צִיּוֹן וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלִַיִם. (שם ט, ט) גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן הָרִיעִי בַּת יְרוּשָׁלִַיִם
הִנֵּה מַלְכֵךְ יָבוֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא עָנִי וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל עִיר בֶּן אֲתֹנוֹת.

ג. מקרים ספרי, נקרים יא

ותני רבי
חייא בר רב מדיפתי רבי יהושע בן קרחה
אומר "כל המעלים עיניו מן הצדקה כאילו
עובר עבודת כוכבים כתיב הכא "השמר
לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגו' וכתיב
"התם "יצאו אנשים בני בליעל מה להלן
עבודת כוכבים אף כאן עבודת כוכבים

5. מאמר בתרא בל פוי

6. מאמר נוסף בל פוי

הלל התקין פרוסבול וכו': *תנן התם
פרוסבול אינו משמט 'זה אחד מן
הדברים שרתקין הלל הזקן שראה את העם
שנמנעו מלהלוות זה את זה ועברו על מה
שכתוב בתורה "השמר לך פן יהיה דבר
עם לבבך בליעל וגו' עמד והתקין פרוסבול
*"וזה הוא גופו של פרוסבול *מוסרני לכם
פלוני *דיינין שבמקום פלוני שכל חוב
שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה
והדיינים רותכים למטה או העדים ומי '

ז. מקרים לג

"בולי אלו עשירים דכתיב "ושברתי את גאון
עזכם ותני רב יוסף אלו בולאות שביהודה
"בוטי אלו העניים דכתיב "העבט תעביטנו
אמר ליה רבא ללעוזא מאי פרוסבול א"ל
פורסא, דמולחא *

"לשון המשנה מקרא
יח) וְזָכַרְתָּ אֶת ה' וגו'. פֵּרוּשׁ שֶׁצְּרִיךְ לָתֵת
לִבּוֹ עַל טוֹבָתוֹ כִּי מֵה' הָיְתָה לוֹ,
ט. וְדָבָר זֶה יַעְירֵהוּ תָּמִיד לְהַכִּיר בּוֹרְאוֹ וְהַשְּׁגָחָתוֹ
עָלָיו, וּתְחִלַּת תַּחְבֻּלוֹת יֵצֶר הָאָדָם הִיא
לְהַשְׁכִּיחוֹ דָּבָר זֶה וְדֶרֶךְ זֶה יִכְנַס לַאֲבֹדוֹ.

הָא לָמַדְתָּ שֶׁהַזְּכִירָה זוֹ גֶּדֶר גָּדוֹל
לַעֲבוֹדַת ה' וּמֵחֶסְרוֹנָהּ יַדִּיחֵנוּ הַשָּׁטָן מִמַּדְרֵגָה
לְמַדְרֵגָה לְמַשָּׁה מִמֶּנָּה:

"לשון המשנה" נקרא ז'

כִּי יִהְיֶה בְךָ אֶבְיוֹן וגו'. אוֹמְרוֹ בְּךָ, אוּלַי
שֶׁנִּתְכַּוֵּן לְרַמֹּז מַאֲמָרָם ז"ל (ב"ב י.)
שֶׁאָמְרוּ כִּי טַעַם שֶׁבּוֹחֵר ה' לְיַסֵּר לָאָדָם
בָּעוֹה"ז בְּיִסּוּרֵי הָעֹנִי הוּא כְּדֵי שֶׁבְּאֶמְצָעוּתוֹ
יִזְכֶּה חֲבֵרוֹ הַמְפֻרְנָסוֹ, וְהוּא מַה שֶׁרָמַז בַּמַּאֲמָר
בְּךָ אֶבְיוֹן פָּרוּשׁ בְּסִבָּתְךָ בָּא לוֹ הָעֹנִי הַגָּדוֹל,
וְאוֹמְרוֹ מֵאֶחָד אַחֶיךָ, פָּרוּשׁ לֹא תֶחֱשַׁב בְּרֵאוּתוֹ
אֶבְיוֹן שֶׁהוּא פָּחוּת דַּע שֶׁהוּא מֵהַמְיַחֲדִים
שֶׁבְּאַחֶיךָ וְאֵין הוֹכֵחָה מֵהָעֹנִי הֵיוֹתוֹ שְׁפַל

ח. "לשון המשנה" נקרא ז'

אחרי המגרעות הרבות, שאנו רואים בדרכי חיינו הכלליים בדורנו בכלל
ובא"י בפרט. הננו מוכרחים להרגיש שאנו נולדים מחדש. מתחתית המדרגה הננו
הולכים ונוצרים עוד הפעם כימים מקדם. כל הרכוש הרוחני של העבר הולך ונבלע
לכאורה במקורו, ויוצא הוא בפנים חדשות, מקוטנות הרבה בכמותן. אבל רעננות
מאד ועלולות לצמיחת גדולה, מלאה חיים עזיזים, באיכותן. הננו קרואים לעולם
חדש מלא זוהר עליון, לתקופה חדשה שתעלה בחסנה על כל התקופות גדולות־
הערך שקדמו לה. מאמין הוא העם כולו, שאין גלות עוד אחרי הגאולה ההולכת
ומתחלת שלפנינו. ואמונתו העמוקה הזאת היא בעצמה רז קיומו היא, סוד ד' נגלה
במהלכו ההיסטורי, והמסורת העתיקה מעידה על אור נשמתו המכרת את עצמה ואת
כל יחוסי מאורעותיה עד דור אחרון, דור צופה לישועה קרובה.

7. רש"י קרוים לג

(ז) לא תעשון כן. להקטיר לשמים בכל מקום כי אם במקום אשר יבחר. דבר אחר ונתצתם את מזבחותם ואבדתם את שמם לא תעשון כן (ספרי) אזהרה למוחק את הש"ם ולגותן. אבן מן המזבח או מן העזרה. אמר רבי ישמעאל וכי תעלה על דעתך שישראל נותנין את המזבחות אלא שלא תעשו כמעשיהם ויגרמו עונותיכם למקדש אבותיכם שיתחרב: (ה)

8. "נושא בגון" נקרים לג

עסק קרבנות שהיו אומה"ע נוהגין לע"ז שלהם על
הבמות הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן אבל
אמו מזהרים שלא נעשה כן מזבחות לה' בכ"מ. ולזה
כוון הראב"ע: (ה) לשום את שמו שם. במקום
בהמ"ק הבחרת שמו ומשכנו. משמ"כ בנוב וגבעון
לא היה הבחרת שמו שהרי המרון לא עמד שם מש"ה
היו הבמות מותרות: לשכנו תדרשו. כשתתפללו
יהי לשכנו כידוע דהמתפלל צריך להפוך פניו לירושלים
שנאמר והתפללו אל המקום הזה. והייתו לשכנו תדרשו
אפילו בשעה שתהיו בביתכם במדינה: ובאת שמה.
בעת המוכשר לזה בזמן רחייה פניה ברגלים:

"לשון המשנה" נקרא כ"א

סמוך לעקבא דמשיחא מתרבה סגולת האחדות באומה, המעשים הטובים
והדעות והאור האלהי הנמצאים בצדיקים פועלים על קדושת הכלל יותר מבשאר
הזמנים. טמונה היא סגולה זו במטמון של קטיגוריא ומריבות, אבל תוכו רצוף
אהבה ואחדות נפלאה, שמעוררת הרגשה כללית לצפיה לתשועת הגוי כולו.

2. ישעיה נ' ב'

ענה סערה לא נחמה הנה
יב אֲנֹכִי מַרְבֵּיץ בַּפּוּךְ אֲבָנָיִךְ וִיסַדְתִּיךְ בַּסַּפִּירִים: וְשַׁמְתִּי כַדְּכֹד
שְׁמִשֹׁתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ לְאַבְנֵי אֶקְדָּח וְכָל־גְּבוּלֵךְ לְאַבְנֵי־חֵפֶץ:
יג וְכָל־בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יהוה וְרֹב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ: בְּצְדָקָה תִּכּוֹנָנִי רַחֲקִי
יד מֵעֹשֶׁק כִּי־לֹא תִירָאִי וּמִמְּחִתָּה כִּי לֹא־תִקְרַב אֵלָיִךְ: הֵן גּוֹר
טו יָגוּר אֵפֶס מֵאוֹתִי מִי־גָר אִתָּךְ עָלַיִךְ יִפּוֹל: הִן אָנֹכִי בָּרָאתִי
חָרָשׁ נֹפֵחַ בְּאֵשׁ פָּחָם וּמוֹצִיא כְלִי לְמַעֲשֵׂהוּ וְאָנֹכִי בָּרָאתִי
טז מַשְׁחִית לְחַבֵּל: כָּל־כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ לֹא יִצְלָח וְכָל־לָשׁוֹן
תָּקוּם־אִתָּךְ לַמִּשְׁפָּט תַּרְשִׁיעִי זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי יהוה וּצִדְקָתָם
נ א מֵאִתִּי נְאֻם־יהוה: הוֹי כָּל־צָמֵא לְכוּ לַמָּיִם
וַאֲשֶׁר אֵין־לוֹ כֶסֶף לְכוּ שִׁבְרוּ וֶאֱכֹלוּ וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְלוֹא־כֶסֶף
ב וּבְלוֹא מְחִיר יַיִן וְחָלָב: לָמָּה תִּשְׁקְלוּ־כֶסֶף בְּלוֹא־לָחֶם
וִיגִיעֲכֶם בְּלוֹא לְשָׂבְעָה שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ אֵלַי וֶאֱכְלוּ־טוֹב וְתִתְעַנַּג
ג בַּדֶּשֶׁן נַפְשְׁכֶם: הַטּוּ אָזְנְכֶם וּלְכוּ אֵלַי שִׁמְעוּ וּתְחִי נַפְשְׁכֶם
וְאֶכְרְתָה לָכֶם בְּרִית עוֹלָם חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים: הֵן עֵד
ד לְאֻמִּים נְתַתִּיו נָגִיד וּמְצַוֶּה לְאֻמִּים: הֵן גּוֹי לֹא־תֵדַע תִּקְרָא
וגוי לֹא־יְדָעוּךָ אֵלֶיךָ יָרוּצוּ לְמַעַן יהוה אֱלֹהֶיךָ וְלִקְדוֹשׁ
ו יִשְׂרָאֵל כִּי פֵאֲרֶךָ: דִּרְשׁוּ יהוה בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ
ז בְּהִיוֹתוֹ קָרוֹב: יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשֹׁב
ח אֶל־יהוה וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל־אֱלֹהֵינוּ כִּי־יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ: כִּי לֹא
ט מַחְשְׁבֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דַרְכֵיכֶם דְּרָכָי נְאֻם יהוה: כִּי־
גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאֶרֶץ כֵּן גָּבְהוּ דְרָכַי מִדַּרְכֵיכֶם וּמַחְשְׁבֹתַי
י מִמַּחְשְׁבֹתֵיכֶם: כִּי כַּאֲשֶׁר יֵרֵד הַגֶּשֶׁם וְהַשֶّלֶג מִן־הַשָּׁמַיִם
וְשָׁמָּה לֹא יָשׁוּב כִּי אִם־הִרְוָה אֶת־הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהִצְמִיחָהּ
יא וְנָתַן זֶרַע לַזּוֹרֵעַ וְלֶחֶם לָאֹכֵל: כֵּן יִהְיֶה דְבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי
לֹא־יָשׁוּב אֵלַי רֵיקָם כִּי אִם־עָשָׂה אֶת־אֲשֶׁר חָפַצְתִּי וְהִצְלִיחַ
יב אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו: כִּי־בְשִׂמְחָה תֵצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן הֶהָרִים
וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה וְכָל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ־כָף:
יג תַּחַת הַנַּעֲצוּץ יַעֲלֶה בְרוֹשׁ תַּחַת הַסִּרְפָּד יַעֲלֶה הֲדַס וְהָיָה
לַיהוה לְשֵׁם לְאוֹת עוֹלָם לֹא יִכָּרֵת: כֹּה אָמַר
יהוה שֹׁמְרוּ מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי־קְרוֹבָה יְשׁוּעָתִי לָבוֹא
ב וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת: אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה־זֹּאת וּבֶן־אָדָם יַחֲזִיק
בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל־רָע: וְאַל־יֹאמַר
ג בֶּן־הַנֵּכָר הַנִּלְוָה אֶל־יהוה לֵאמֹר הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי יהוה מֵעַל
עַמּוֹ וְאַל־יֹאמַר הַסָּרִיס הֵן אֲנִי עֵץ יָבֵשׁ: כִּי־
ד כֹה אָמַר יהוה לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת־שַׁבְּתֹתַי וּבָחֲרוּ
ה בַּאֲשֶׁר חָפָצְתִּי וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי: וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי
וּבְחוֹמֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן־לוֹ אֲשֶׁר
ו לֹא יִכָּרֵת: וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים עַל־יהוה לְשָׁרְתוֹ
וּלְאַהֲבָה אֶת־שֵׁם יהוה לִהְיוֹת לוֹ לַעֲבָדִים כָּל־שֹׁמֵר שַׁבָּת
ז מֵחַלְּלוֹ וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי: וְהֲבִיאוֹתִים אֶל־הַר קָדְשִׁי
וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל־
ח מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית־תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל־הָעַמִּים: נְאֻם אֲדֹנָי
יהוה מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו:

ההתגברות הרוחנית העליונה מחזקת את התכנים המעשיים ומגברת את
ההתענינות בעולם ובחיים וכל אשר בם. רק בזמן החרבן, וקרוב לו. שהחיל
הישראלי נעתק מאדמתו והוצרך להכיר את תעודתו רק במעמדו הרוחני המופשט,
הוערשה ביחידים הדרכה לפרישות מחיי שעה בשביל חיי עולם. וגם ע"ז יצאה
מחאה שמימית. אבל כאשר הגיע התור של בנין האומה בארצה, והצורך המעשי
של הסדורים המדיניים והחברתיים נעשה חלק מתכנית פעלי הכלל, הרי הם הם
גופי תורה, וכל מה שיתרחבו הגורמים המעשיים ויתבססו יותר יפעל הרוח המלא
קדושה וחיי אמת על העולם ועל החיים, ואור ישראל יאיר פני תבל בכליל יפעתו.